

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๖/๒๕๕๕

วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน

ความเป็นมา

นายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ร้อง” ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยหนังสือลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชนด้วยเหตุที่ พรรคชาติประชาชนไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมือง จัดแจ้งการจัดตั้งพรรค (คือภายในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔) พรรคชาติประชาชนมิได้ดำเนินการ ให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชี รายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละ หนึ่งสาขา จึงมีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ให้มีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้

การรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ในคำวินิจฉัยที่ผ่านมาหลายคดี ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอมาตลอด ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการสั่งยุบพรรคการเมืองตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอเรื่อง ให้พิจารณาตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ถึงแม้ว่า ในคำวินิจฉัยส่วนคนที่ผ่านมาข้าพเจ้าจะได้แสดงความเห็นที่ต่างไปจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในประเด็นนี้ก็ตาม แต่โดยที่ตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันทุกองค์กรของรัฐ ข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องยึดถือและปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วางไว้ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องถือว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ในกรณีนี้ ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

คำวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่า

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ กำหนดเวลา ๑๘๐ วัน ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว คือ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔

๒. หลังวันครบกำหนด ๑๘๐ วัน จำนวน ๑ วัน พรรคชาติประชาชนได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคได้รับสมาชิกพรรคจำนวน ๖,๕๗๖ คน และจัดตั้งสาขาพรรคจำนวน ๖ สาขา สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วพบข้อบกพร่องรวม ๕ รายการ อาทิ ในเรื่องการดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครพรรค การจัดตั้งสาขาพรรค และการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรค จึงได้แจ้งให้พรรคชาติประชาชนชี้แจงและส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เช่น ใบสมัครของสมาชิกพรรคชาติประชาชนพร้อมเอกสารประกอบ และรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวที่มีมติอนุมัติให้รับสมัครในพื้นที่สาขาพรรค และในคราวที่มีมติอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรคทั้ง ๖ สาขาดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔ พรรคชาติประชาชนได้ชี้แจงเพิ่มเติมต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองดังนี้

๑. พรรคไม่สามารถส่งใบสมัครพร้อมเอกสารประกอบได้ทั้งหมด เนื่องจากพรรคมีเอกสารของสมาชิกพรรคประชาชนที่โอนมาเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน และสมาชิกที่พรรคชาติประชาชนจัดหาเพิ่มเติมมีเพียงประมาณหนึ่งพันคนเศษเท่านั้น พรรคชาติประชาชนจัดตั้งโดยคณะกรรมการบริหารพรรคส่วนใหญ่ที่ลาออกจากพรรคประชาชน สมาชิกเดิมของพรรคประชาชนบางส่วนได้โอนมาเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนทันที และบางส่วนรับว่าหากพรรคประชาชนถูกยุบเมื่อใดก็จะโอนมาสังกัดพรรคชาติประชาชน คณะกรรมการบริหารพรรคชาติประชาชนจึงได้นำเอารายชื่อสมาชิกพรรคประชาชนจำนวนประมาณห้าพันคนเศษ มารวมเข้ากับสมาชิกที่พรรคชาติประชาชนจัดหาเพิ่มเติมอีกหนึ่งพันคนเศษ จึงเป็นจำนวน ๖,๕๗๖ คน

๒. การจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน จำนวน ๖ สาขา นั้น เนื่องจากพรรคฯ ไม่ได้จัดส่งใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและเอกสารประกอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนสมบูรณ์ตามข้อบังคับพรรคหรือไม่ อีกทั้งพรรคได้ชี้แจงว่าไม่มีการรายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งสาขาพรรค จึงไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว พรรคชาติประชาชนได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคฯ หรือไม่ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชนทั้ง ๖ สาขา ตามนัยมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่กล่าว

ในท้ายคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๕ พรรคชาติประชาชนขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ดังนี้

ข้อ ๑ เนื่องจากพรรคชาติประชาชนไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน

ข้อ ๒ ความล่าช้าในการสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่พรรคชาติประชาชนดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และอดีตสมาชิกของพรรคประชาชนที่ต้องได้รับผลกระทบจากการสอบสวนที่ล่าช้าเกินความจำเป็น คณะกรรมการการเลือกตั้งน่าจะต้องปรับปรุงในเรื่องนี้หรือไม่อย่างไร

จากข้อเท็จจริงตามที่กล่าวข้างต้น ประกอบกับคำยอมรับของพรรคชาติประชาชนเอง เห็นว่าพรรคชาติประชาชนไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่คณะกรรมการบริหารพรรคนำเอารายชื่อสมาชิกพรรคประชาชนจำนวนกว่าห้าพันคน มารวมกับสมาชิกของพรรคชาติประชาชน นั้น เป็นการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งสาขาพรรคที่จัดตั้งขึ้นก็ไม่สมบูรณ์หรือครบจำนวนตามที่กฎหมายระบุ ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่ามีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคชาติประชาชนแล้ว จึงวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว สั่งให้ยุบพรรคชาติประชาชนได้

ส่วนข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องเกี่ยวกับความล่าช้าในการสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่น่าจะอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยให้ได้

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ